

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancta Communitas, In Paupertate religiosa inviolata

Wissingh, Anton

Coloniae Agrippinae, 1699

Cap. XV. Labor literarius est congruum medium ad conservandum
communitatem seu vitam communem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49611](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49611)

matur, numquam exhauriatur, sed, instar putei
aquarum viventium, semper saliat, numquam
exsiccat. Pro qua gratia continua Grex pau-
perum religiosorum non habet, quod Deo
retribuatur, nisi continuum Deo gratias in omni
oratione & operatione sua.

CAPUT XV.

*Labor Literarius est etiam congruum medium
ad conservandum religiosorum communitatem,
seu vitam communem. Status Re-
ligiosus non facile mutan-
dus.*

I. DE hoc loquitur S. Bonav. in c. 5. Regulae:
voluit ergo S. Franciscus summè Fratribus
imponi exercitium, quod perfectissimè excludit
otium, quod summè nutrit devotionis affectum,
quod laudabili modo NB. corpori necessaria
subministrat. Labor autem corporalis etsi ex-
cludat otium à corpore, tamen pro tanto ad modi-
cum utilis est, quia à corde sordes & otium non
excludit; sicut patet in mechanicis, qui inter labo-
res corporales solent turpissimos sermones eructare.
Studium verò sapientia ipsum cor occupat. Unde
in Prov. c. 23. dicitur: Fili praebe mihi cor tuum;
& Sapientia c. 8. labores hujus magnas habent vir-
tutes. Ideo dicit: excluso otio animæ inimi-
co. In Eccles. dicitur c. 33. multam malitiam

docuit otiositas. Hieron. ad Eustochium: ten-
 as firmissimè, quòd omnis concupiscentia & im-
 munditia & peccati mater est otiositas. Item la-
 bor ipse sapientia excitat summa devotionis affe-
 ctum. Unde Sapient. c. 8. immortalitatis mater
 est incogitatione sapientia, & amicitia illius dele-
 ctatio bona, & in operibus manuum illius honestas
 sine defectione. Ideo addit ut sancte orationis, &
 devotionis spiritum non extinguant. h. i. & sub-
 dit, quæ ad rem faciunt plurimum.

II. Modus autem laudabilissimus corpo-
 ri necessaria acquirendi est & in predicatiomi-
 bus, & doctrina laboribus exerceri. Labor e-
 nim mechanicus condignè circa pretia compen-
 satur: non est autem digna compensatio receptio
 corporalium spiritualia seminanti. Unde S. Pau-
 lus I. cor. 9. si vobis spiritualia seminamus, non est
 magnum, si carnalia vestra metamus. Ideo ad-
 dit: de mercede verò laboris corporis necessaria
 recipiant. Dignus est enim operarius mercede
 sua. Hoc Apostolis existentibus predicatoribus
 dictum est; quia Prelati illo tempore nondum e-
 rant. Et, ut dicit August. l. de opere Monach. c.
 6. quatuor generibus hominum licet de evangelio
 vivere, scil. ministris Altaris, qui sacrificium of-
 ferunt pro populo, eidem divina cantica decanta-
 do, item dispensatoribus sacramentorum, ac Evan-
 gelistis, ac illis, qui ante conversionem suam habue-
 rant sufficienter unde vivere poterant: quod paupe-
 ribus erogaverunt. h. i.

III. Quòd autem labor literarius longè præferendus sit labori corporali, idem Seraphicus Doctor docet lc. dicens. Unde ipse Dominus uniuersæ perfectionis exemplar numquam legitur aliquo laboris genere laborasse, sciens, quòd licet Paulus, qui habuit spiritum in plenitudine, & sapientiam sine studii labore, stipendiariè laborauerit: non potest tamen hoc communiter fieri ab his, qui circa procurandam salutem hominum sunt solliciti vitâ & verbo, sine huius sollicitudinis detrimento. Præterea labor sapientiæ simpliciter est melior corporeo labore, quamvis in casu possit labor stipendiarius esse necessarius prædicanti. Dominus igitur, quod simpliciter est prædicanti melius, eligens, non laborauit stipendiariè, ne Doctores non laborantes arguerentur, vel labore tali impedirentur. Unde nec Paulus ubique sed alicubi laborauit. Quia igitur quidam Fratrum gratiam habent laborandi spiritualiter, quidam verò corporaliter tantum, omnibus dans regulam generalem, ut unusquisque gratia sibi data utatur, dicit: Fratres illi, quibus dedit Dominus gratiam &c. h. i.

IV. De causa excusante receptionem loculorum, ita scribit idem Seraph. Doctor in expositione Regulæ c. 4. Qui igitur tantum pro aliis habent loculos, ad hoc auctoritate Ecclesiæ compulsi, & si quantum in se est, optent pro se carere loculis, ad se autem seruantes distributionem paupertatis, ut patitur infirmitas, dum sint in alios affluentes; sic non habentur loculi in doctrina præiudicium, vel impedimentum; sed eos habent sine omni imperfe-

Etione: quia conveniunt cum Christo in habendo, & in habendiratione. h. i.

V. Merces autem laboris literarii, & cuiuscumque alterius (quæ licitè recipitur, juxta verbum S. P. N. *Francisci*) in commune commodè conferatur, prout & S. *Augustinus* in sua jubet *Regula*, nemo sibi aliquid operetur. Et S. *Bern.* *Epist.* 42. *bona oblivio, si te ipsum nescias, ut proximo profis.* Et l. 3. *imit. c. 54. §. 2. Natura pro suo comodo laborat, & quid lucri sibi ex alio proveniat, attendit. Gratia autem non quod sibi utile & commodum sit, sed quod multis proficiat, magis confiderat.* -- Et §. 4. *natura cupida est, & libentius accipit, quàm donat: amat propria & privata. Gratia autè pia est & communis, vitat singularia, contentatur paucis, beatius judicat dare quàm accipere.* -- Et §. 5. *Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut equale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis consequi sperat.* h. i. Talem se opere exhibuit S. *Bern.* de quo in vita ejus prope finem: *Ita sese omnium fecerat servum, ac sitis genitus orbi: ita tamen liber ex omnibus conscientia sua curam gerens, tamquam soli deditus cura & custodia cordis sui.* h. i. Et ipse S. *Bernardus* in vita S. *Malachiae* *serm.* ita totus suus, & totus omnium erat, ut nec caritas à custodia sui, nec proprietatis ab utilitate communi eum impedire, vel retardare in aliquo videretur. h. i.

VI. Cùm sciam subinde nonnullos Religiosos angere, & stimulari (nesciunt, à quò spiritu) inquietante sollicitudine, & desiderio transeundi ad alia

Reli.

Religionem, eò quod suam minùs perfectam, aut deformatam, aut vitæ communis regulas, non exactè servantē opinentur, aut sciant: hos si Spiritus S. trahat (prout sæpe evênit) ego nolo retrahere; at tamen, si id perspectum non habeant, credant S. Bonaventuræ, quòd inter imperfectos possit quis sanctiùs vivere, sicut & Noë, & Lot inter peccatores, à quibus non inficiebantur; sed accumulabant merita sua, opponendo se impiis, & non communicando operibus eorum malis, patienter sufferendo exempla mala; & inde evenientem vilipensionem suæ Religionis. Qui flante vento, imbre irrigate, conservat ardentem lucem, felicior est. Quod alii non faciunt communiter, potest quis nihilominus in privato facere: difficultas operis, & raritas ejus erit causa mercedis amplioris. Audiatur desuper consilium L. Peyrinis Ic. §. 2. ubi ad quæst. *an laudabile sit de una Religione transire ad aliam*, inquit: *Dicendum est, transire de una Religione ad aliam, nisi propter evidentem necessitatem, non esse laudabile.* Ita D. Thom. 2. 2. q. 189. a. 8. Primò, quia dicit Apost. 1. Cor. 7. *ut unusquisque permaneat in vocatione, qua vocatus est.* Secundò, ob scandalum illorum, quos relinquit. 3. tiò, quia faciliùs quis proficit in Religione, quam consuevit, quam in illa, quam non consuevit. Ait enim Cassianus collat. 14. c. 5. *unicuique utile est secundum propositum, quod elegit, ut summo studio & diligentia ad operis arrepti perfectionem pervenire festinet, & nequaquam à sua, quam elegit semel, professione discedat.* h. i. Quartò, quia ait S. Bern. de præc. & disp. prope finem: *fortè vult ali-*
quis

quis de Cluniacensibus institutis ad Cisterciensium sese
 stringere paupertatem eligens pra illis nim. consue-
 tudinibus magis Regula puritate: si me consulit, non
 consulo, si non sanè id Abbatis sui usurparit assensu.
 1. propter scandalum ipsorum, quos deserit. 2. quia
 certa pro dubiis relinquere tutum non est. 3. suspi-
 cionem habeo levitatem, qua id saepe quod facile vo-
 lumus, antequam probemus, experti jam nolumus,
 uno propè momento id ipsum & cupientes & respuen-
 tes tam leviter quàm & irrationabiliter. Quales
 utique non paucos frequenter experimur, qui una
 vix horâ in una voluntate durantes, aurâ levitatis
 impulsî, vagi, & instabiles hac & illac velut ebrii
 nutant, mutantque pro experimento iudicium:
 Immo sine iudicio fluctuantes & tumultuantes, tot
 de se consilia sumunt, quot loca revisunt, semper
 quod non habent, cupientes, & quod habent,
 fastidientes. h. i. Et verè maximum est levitatis &
 instabilitatis, ne dicam, ingratitude indicium,
 priorem Matrem, cuius ubera succta sunt, deserere;
 cum praesertim nulla sit tam relaxata Religio NB.
 qua viros multos exemplari vita, religiosi moribus
 & sanctitate refertos non nutriat, ut experientia
 constat. Non nego tamen, quòd una plures, quàm
 alia, aliat. Sed hoc nihil facit; nam decet Religio-
 sum exempla perfectionis non à multis, sed ab uno
 vel paucis expetere, ut optimè Cassian. l. 4. de instit.
 renunt. c. 40. Ad quod, ait, ut valeas pervenire, ex-
 empla tibi sint imitationis ac vita perfectæ in con-
 gregatione commoranti, à paucis, immo ab uno
 vel duobus, non à pluribus expetenda. Nam praeter
 id, quòd examinata vita & ad purum excoctata re-
 peritur

peritur in paucis, etiam istud ex hoc utilitatis accedit, quod ad perfectionem propositi hujus, id est, cœnobialis vite, diligentius quis unius imbuatur ac formatur exemplo. h. i. Cùm ergo nullus sit Conventus, qui unum saltem Religiosum non nutriet vite exemplaris; plus proficiet, si voluerit, quis hujus exemplo in sua Religione, quàm si transierit ad aliam, in qua multi tales reperiantur. Hucusque cit. L. de Peyrinis.

VII. Ut autem ad laborem literarium redeamus, à quo digressi sumus; hic subjiciam, quæ de eo in nostris *Constit. Urban. inc. 5. Regula tit. 1.* decernuntur: ut omnis otii occasio à Religione tollatur, decernitur, ut, cùm non omnes apti, vel etiam necessarii sint ad studia litterarum; Prælati omnes & singuli, ad quos spectaverit, quos ad studia pronos, idoneosque noverint, consilio, gratia, industria, ac omni opera foveant, quò aptius, utiliùsque iis incumbere possint. Alios verò ad rem literariam minùs accommodatos otio torpere nullò pacto permittant; sed ut præsertim conscientia casibus operam navent, aut si manualibus exercitiis apti fuerint, aliquam addiscant, seu quam didicerint, exerceant artem, sedulò curent. *Ibidem tit. 7.* Præcipimus, firmiterque mandamus, ut Fratres nostri, quantum fieri potest, studiis insudantes, opera ad majorem Dei gloriam, S. Matris Ecclesie exaltationem, Religionisque decorem in lucem edere studeant, & quàm maximè nitantur. h. i. Ad hunc laborem literarium conatur desidem quemque excitare Reverendiss. P. N. Generalis *Jacobus Bagnacabal-*
ensis

lensis in epist. Pastoralis de reformat. studiorum,
hic Coloniae 1619. per typum publicata 6. Janua-
rii, in qua sic inquit: *Majores tui non tot, tantis-
que affluebant, sicut tu, rerum commoditatibus,
ipsi tamen quot, quantosque pro communis vita ob-
servantia in vinea Domini perpeffi sunt labores, su-
stinnere incommoda? -- Tu autem eos pratergressus
es annos, quibus tot Superiores & Majores tui pra-
claros, & saluberrimos aborum suorum fructus pub-
lico cunctis gentibus declararunt testimonio, neque
nullum quidem coepisti adhuc moliri illustre opus vi-
ro religioso & sapiente dignum: sed jucunde vivis,
& letos agis, nullam te afficiente curam, dies & annos.
In utramque dormis aurem, & somno consopitus,
quinimmo consepultus jaces, otio, torpore, & negli-
gentiis tabefactus, filius a paterna tot illustrium
Majorum tuorum virtute nimium degenerans,
germen infrugiferum fecundissima planta. Prime-
va etate laborasti paululum, quoniam aut ab ali-
quo urgebaris, qui curam tui gerebat, aut quia de-
ceptus quodam ambitu uncule fumo, qui te ad im-
moderatam alicujus mundani honoris libidinem tra-
hebat. h. i. Et infra: Si a pompam & fastum con-
cupieris Doctoratum, ut nempe ceteris tuis Co-
fratribus preferaris, ut a laboribus cessando, ocium
secteris; ut hoc nomine dignatus, tuo jugiter sumas
obsequium animo, ut ad tui nativi, vel alterius
Conventus commodis & bonis utendum te recipias,
rem perniciosam & damnabilem moliris, & non
leviter peccas. -- immo Superiores cum te inutilentem
& nullius frugis factum animadvertant, indignum
te & ab eo amotum declarare debent. h. i. NB.*

Idem supponit ibidem, juramentum de vitæ communis observantia suo tempore præstari debuisse à FF. Minor. Conventual. dum à Reverendiss. P. Generali Ordinis laurea Doctoratûs donatur. *h. i.*

VIII. *Queres incidenter*, ratione laboris manualis & literarii; in quibus bona Religio cognoscatur, & una melior altera judicetur. *Respondet* Doctor Seraph. in determin. qq. circa Regulam S. P. N. Francisci q. 18. his formalibus. *Sape in uno & in aliquibus præcellit unus Ordo alterum*, ut iste in labore, alter in silentio, alius in abstinentia, & in similibus. *Sed generaliter in istis agnoscitur, quis sit melior.* 1. *Si in studio omnis virtutis communiter persone illius Ordinis ferventiùs & frequentius exercentur, maximè charitatis & humilitatis, & interne devotionis; est signum bonum præcellentie, & perfectionis.* 2. *Si omnia vitia & scandala odio habent, & sollicitè cavent, & occasiones peccatorum amputant, & extirpant, & munditiam diligunt, & conservant.* 3. *Si boni apud illos diliguntur, & foventur, & despectis aliis, in regimine animarum soli assumuntur, & per eos maximè gubernatur Ordo. Qui negligit modica, paulatim decidet, Eccl. 19.* 4. *Si à seculari frequentia se subtrahunt, & honores fugiunt, divitias non ambiunt, & conformari huic saculo tam in moribus quàm factis, seu qualibet apparentia erubescunt.* 5. *Si damnum & injurias illatas, ac despectiones tacite sufferunt; nec per querimonias vindicare se cupiunt, sed Deum omnium inspectorem attendunt, qui suos cum vult, potest defendere. Cum verò expedire eis noverit, permittit eos pro altiori premio tribu-*

tribu-

tribulari, & patienter ferunt, donec placuerit Deo aliter ordinare. Quae ista signa plenius habent, Religiones meliores sunt; & quae minus, sunt minus bona; & quae nihil, nihil sunt. Qui etiam singulariter in se habet, bonus est, etiamsi alii communiter non habent. Hucusque Doctoris Seraphici litera.

IX. Præ labore literario, adhuc immediatior est (quamvis ad illum aliquammodo reduci possit, ac debeat, ne ille sterilis, & infructuosus sit) labor spiritualis, pro Dei providentia, Benefactorumque mortalium benevolentia sibi concilianda. Non quidem quasi hic ob temporale lucrum sit primario peragendus (is enim Ordo plane peruersus est) sed, quia, dum Religiosi illò sollicitè occupantur, pro Dei gloria, & animarum salute, Deus vicissim sollicitudine paterna (ut ita loquar) providet, ut corporibus simul & animabus eorum necessariae suppetant provisiones: *Dignus est enim, ait ipse, operarius mercede sua.* Talis labor consistit in missis celebrandis cum debita devotione, intentione, corporisque compositione: in concionando, catechizando, sacramenta administrando: Templis, Altariis, Oratoriis, & loca orationi deputata ornando, mundando, & decenter conservando: opera misericordiae & corporalia & spiritualia libenter, ex animo, & cum gaudio, proximis quantumvis personis alioquin contemptibilibus præstando: specialem devotionem ad sacratiss. Christi Domini passionem, agoniam, Vulnere quinq. sacra, aut mortem; item ad Beatissimam V. Mariam, aliosque SS. Patrones, & in propriis Ecclesiis, & extra apud rurico-

las & simplices promovendo : & animarum tam
 propriarum , quàm alienarum lucro nihil præpo-
 nendo , juventutem in scholis erudiendo &c. De
 hoc fusius agere non est mei propositi pro nunc ,
 ne liber hic extra materiam propositã vagetur. A-
 pud hos autem cùm major charitas inveniatur ,
 majorque perfectio (cùm illa sit vinculum perfe-
 ctionis) etiam major inter ipsosmet Religiosos e-
 rit *unitas* , & *in unitate communitas*. Si enim tales
 exerceant opera charitatis & misericordiæ ex pu-
 rissima intentione erga proximos externos , quan-
 tò magis erga inquilinos , scil. suos Confratres ?
 Experientia quotidiana in Religiosis talibus pro-
 bat hujus meæ assertionis veritatem. Illi autem
 Religiosi , qui continuò pro laboribus spiritali-
 bus exigunt , urgent , intendunt , anxieque exspe-
 ctant , aut per modũ contractus præexcipiunt re-
 tributionem corporalem sollicitã avaritiã , ste-
 rili ac frigida charitate , hi quia viles habentur co-
 ram Deo & hominibus , ut supra cit. *S. Bonav.*
 dicit , hinc non inveniunt , quod quærebant , sed
 sæpe in corpore & spiritu manent miserè
 pauperes , sordidè inopes , involun-
 tariè egentes.

